

FLASH PAPER nr. 5

van het Observatorium

Oudejaarsnacht

De cijfers van incidenten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

FEBRUARI 2024

Inleiding

Oudejaarsnacht is een belangrijke gebeurtenis die elk jaar de brandweer, de medische hulpdiensten en de politie mobiliseert. Dit feestelijke evenement vergt een aanzienlijke voorbereiding wat betreft risicoanalyse, beveiliging van openbare plaatsen en personeelsbeheer. Het vereist ook een interventiestrategie en een goede coördinatie tussen de verschillende disciplines en met de preventiediensten van de gemeenten. Op gewestelijk niveau wordt een Gold¹ commandostructuur georganiseerd wat betreft de politiediensten. Deze structuur wordt op multidisciplinair niveau aangevuld met een mechanisme van strategische monitoring onder voorzitterschap van de hoge ambtenaar en, sinds 31/12/2022, met een operationele tafel die de radio-operatoren van de verschillende disciplines samenbrengt. Ook net.brussels en de MIVB staan ter beschikking met hun diensten.

Oudejaarsnacht 2023 kende een daling van meer dan 20% van het aantal interventies van de hulpdiensten en de politie in vergelijking met het jaar ervoor. Ondanks een verbod, werd er op grote schaal vuurwerk afgestoken en er werden verschillende voertuigen, brommers, scooters, containers en vuilnisbakken in brand gestoken. Voor het volledige Gewest heeft dit geleid tot de aanhouding van 206 personen tegenover 188 aanhoudingen in 2022.

Deze Flash Paper van het Observatorium presenteert een stand van zaken van de gegevens m.b.t. de drie eerste disciplines² op vlak van eerstelijns crisisbeheer en over misdrijven geregistreerd door de politie.

1. Algemene structuur voor de coördinatie en het beheer van middelen. De Gold is verantwoordelijk voor de strategische coördinatie van de politiediensten (de korpschef van het PZ Brussel-Hoofdstad-Elsene voor oudejaarsavond), de Gold Minor is de verantwoordelijke voor de operationele coördinatie, en de Silver is verantwoordelijk voor de evenementen in zijn politiezone.

2. Discipline 1 - hulpverleningsoperaties; Discipline 2 - medische, sanitaire en psychosociale dienstverlening; Discipline 3 - politiediensten.

Gebruikte gegevens:

- › DBDMH-interventies: brandweermisaties en geweld tegen het personeel;
- › Dringende medische hulp;
- › Incidenten en interventies van de ordehandhavingdiensten van de zes Brusselse politiezones met inbegrip van de criminaliteit geregistreerd door de federale politie (CSD/DRI).

1. Brandweer (D1)

Oudjaarsnacht 2023 kende een daling van 20 % van het aantal interventies van de brandweer (D1) in vergelijking met het voorgaande jaar. Tussen 31 december 2023 16 uur en 1 januari 2024 9 uur werden er 82 interventies voor brand geregistreerd. De details van de interventies van de laatste oudejaarsnacht staan in onderstaande Tabel 1. Het ging hoofdzakelijk om brandstichtingen.

Feiten op oudejaarsnacht 2023	Aantal
Vuilnisbakken/containers/bomen/struiken in brand	59
Auto's in brand	32
Elektrische fietsen/scooters/bromfietsen/steps	21
Gehoorschade bij brandweermensen t.g.v. knallen	3

**20% minder interventies
tijdens de jaarovergang
2023- 2024 i.v.m. het jaar
voordien**

TABEL 1. INTERVENTIES BRANDWEER PER TYPE FEITEN – OUDEJAAR 2023 – Bron: Noodcentrale 112 van Brussel

Voor de jaren 2019-2022 komen de interventiecijfers van de DBDMH voor brandweermisaties in totaal op ongeveer 100 interventies per oudejaarsnacht. In 2023 daalt het cijfer tot 82 interventies, wat uiteraard positief is.

Anderlecht, Stad Brussel, Etterbeek, Sint-Gillis en Schaarbeek werden het meest getroffen in 2023.

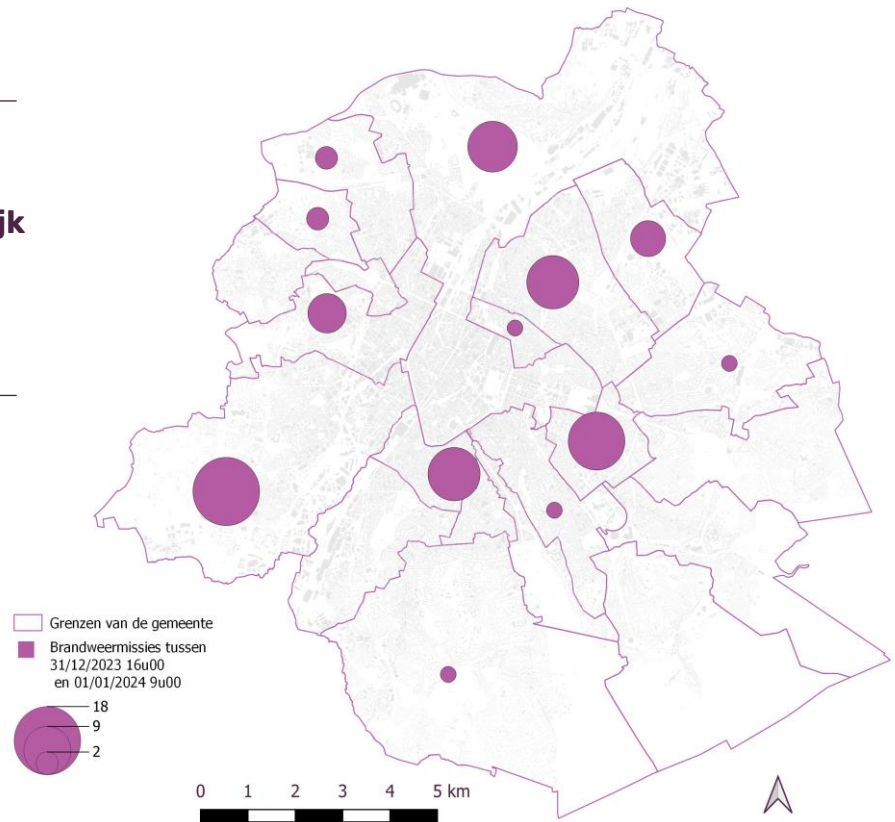
Enkel in de gemeente Oudergem hebben er zich de laatste vijf jaarwisselingen geen incidenten voorgedaan.

	2019	2020	2021	2022	2023
Anderlecht	14	18	6	17	18
Oudergem	-	-	-	-	-
Sint-Aghata-Berchem	2	5	1	1	-
Brussel	13	17	21	13	10
Etterbeek	17	17	21	17	13
Evere	1	-	5	2	5
Vorst	3	3	1	2	-
Ganshoren	-	-	1	5	2
Elsene	5	-	4	3	1
Jette	2	1	1	-	2
Koekelberg	2	-	-	1	-
Sint-Jans-Molenbeek	9	2	8	16	6
Sint-Gillis	15	19	25	2	11
Sint-Joost	6	-	1	12	1
Schaarbeek	13	9	10	4	11
Ukkel	1	3	-	1	1
Watermaal-Bosvoorde	-	3	5	1	-
Sint-Lambrechts-Woluwe	1	2	-	1	1
Sint-Pieters-Woluwe	1	2	2	1	-
TOTAAL	105	101	105	101	82

TABEL 2. BRANDWEERINTERVENTIES PER OUDEJAARSNACHT EN PER GEMEENTE – Bron: DBDMH

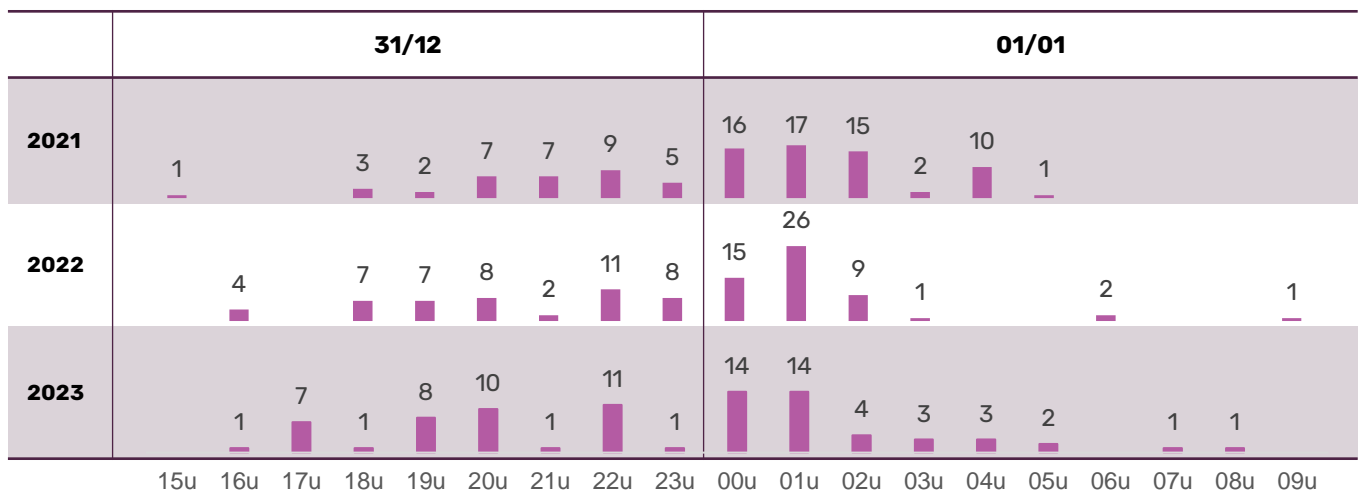
Ruimtelijk gezien, ligt het aantal interventies in het centrum hoger dan in de periferie. In het noordelijk en het zuidelijk deel van het Gewest zijn er met name minder branden gemeld tijdens de laatste oudjaarsnacht.

Meer interventies in het centrum dan in het noordelijk en zuidelijk deel van het Gewest

AFB. 1. AANTAL BRANDWEERINTERVENTIES OP OUDEJAARSAVOND 2023 – Bron: DBDMH

De uitsplitsing van de interventies naar tijdstip maakt het mogelijk de interventiepieken per uur te visualiseren. Uit onze analyses van de cijfers van 2017 tot 2021 blijkt dat de eerste pieken plaatsvonden rond 19 uur en de laatste tussen 3 en 4 uur 's ochtends³. De cijfers van de twee laatste jaarwisselingen, 2022 en 2023, tonen een vervroeging met twee uur aan, waarbij de pieken hoofdzakelijk plaatsvonden tussen 17 en 2 uur. De belangrijkste interventiepieken situeren zich elk jaar na middernacht.

AFB. 2. GEMIDDELD AANTAL BRANDWEERINTERVENTIES PER UUR – OUDJAAR 2021, 2022 EN 2023 – Bron: DBDMH

3. Zie Flash Paper n°2 van het Observatorium, februari 2023, p. 4

2. Dringende medische hulp (D2)

In 2023 waren er 280 interventies voor dringende medische hulp tussen 31/12/2023 18 uur en 01/01/2024 7 uur, tegenover 282 interventies in 2022 in dezelfde periode. Dit betekent een daling van 26%. Deze daling is vergelijkbaar met de daling van het aantal brandweermisaties.

	2021	2022	2023
Anderlecht	24	29	17
Oudergem	2	3	4
Sint-Aghata-Berchem	3	2	3
Brussel	61	83	68
Etterbeek	14	11	9
Evere	11	4	6
Vorst	3	6	6
Ganshoren	2	2	1
Elsene	12	15	14
Jette	8	10	7
Koekelberg	5	5	2
Sint-Jans-Molenbeek	18	18	17
Sint-Gillis	16	24	7
Sint-Joost	6	8	15
Schaarbeek	24	23	15
Ukkel	15	15	9
Watermaal-Bosvoorde	5	10	2
Sint-Lambrechts-Woluwe	7	10	4
Sint-Pieters-Woluwe	5	4	2
TOTAAL	241	282	208

De gemeenten met het hoogste aantal interventies zijn: Stad Brussel, Sint-Joost, Anderlecht, Elsene, Molenbeek en Schaarbeek.

26% minder DMH-interventies tijdens oudjaarsnacht van 2023 in vergelijking met het voorgaande jaar

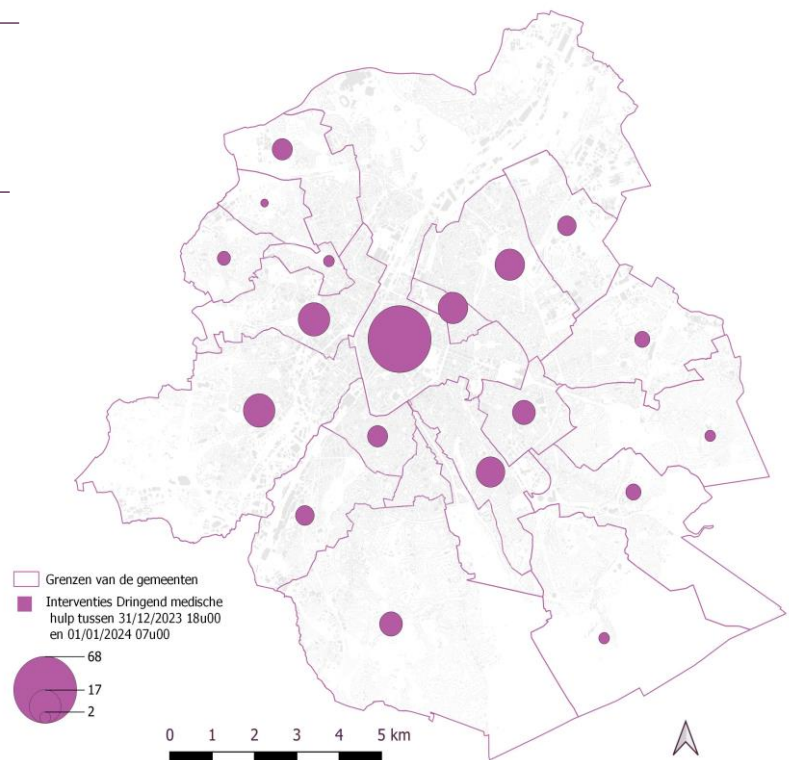
De cijfers van het aantal interventies van 2023 zijn zelfs lager dan die van 2021, ondanks de COVID-19 maatregelen die toen golden, met name de afwezigheid van officieel vuurwerk.

TABEL 3. AANTAL DRINGENDE MEDISCHE HULPINTERVENTIES PER OUDEJAARSNACHT IN HET BHG – Bron: FOD Volksgezondheid, dienst dringende hulpverlening

Meer DMH-interventies in het centrum en in de eerste ring dan in de periferie

Vanuit het oogpunt van ruimtelijke spreiding zijn de gemeenten in het centrum en de eerste ring meer betrokken bij de DMH-interventies dan die in de periferie.

Deze spreiding strookt met de bevindingen voor brandweermisaties.

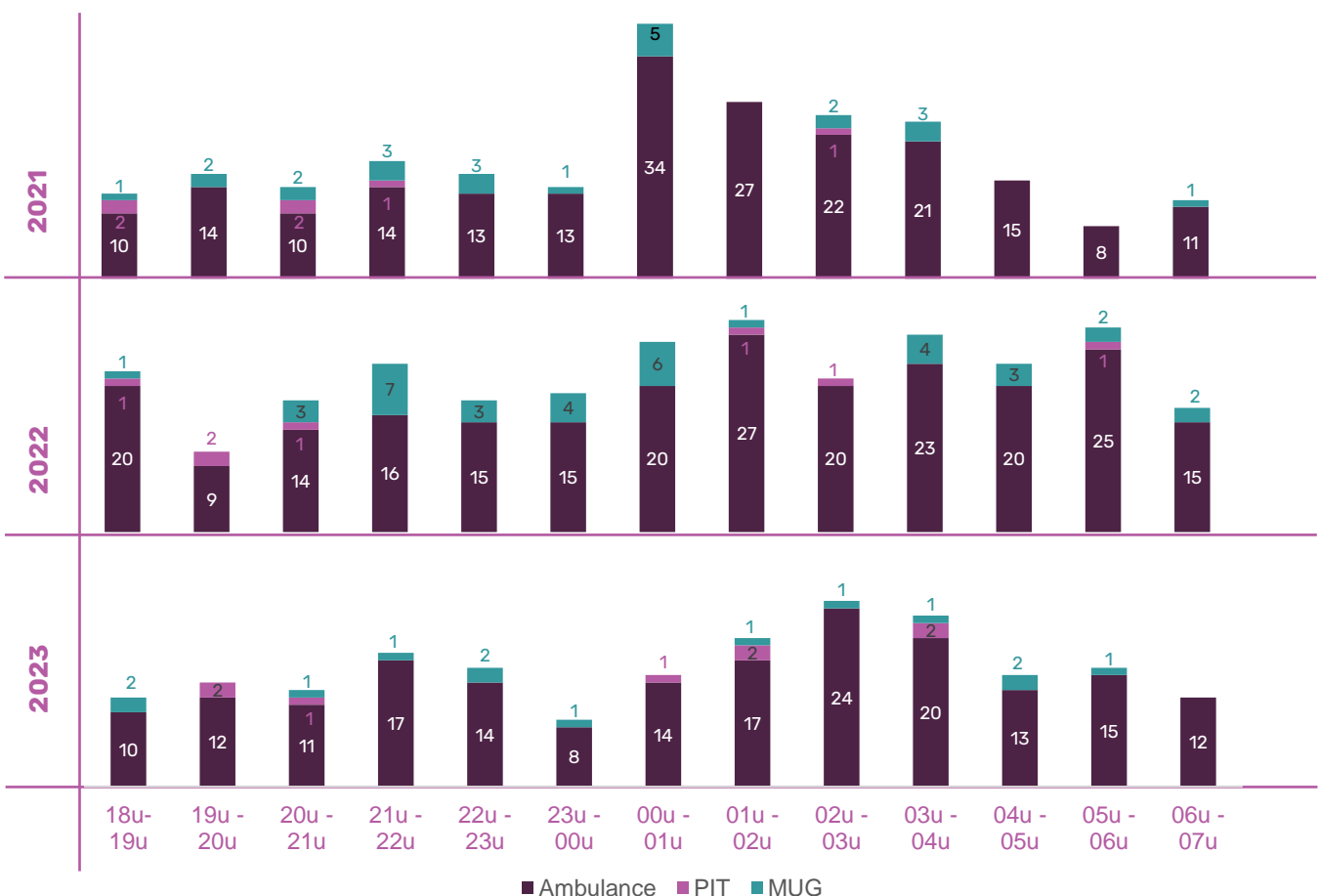

AFB. 3. DRINGENDE MEDISCHE HULPINTERVENTIES OUDEJAARSNACHT 2023 – Bron: FOD Volksgezondheid, dienst dringende hulpverlening

Op oudejaarsnacht betreffen de interventies voor dringende medische hulp hoofdzakelijk dronkenschap, vechtpartijen en valpartijen, naast routineactiviteiten.

Dringende medische hulp bestaat uit drie soorten interventies: de klassieke ambulances die de meeste interventies uitvoeren, Paramedische interventieteams (PIT) bestaande uit ten minste een hulpverlener-ambulancier en een verpleegkundige, en ten slotte de Mobiele Urgentiegroepen (MUG) bestaande uit een verpleegkundige en een arts. Het aandeel PIT en MUG interventies in het totale aantal interventies kan een indicator van de ernst van de situaties zijn. Merk op dat deze proportie tussen oudjaar van 2021 en van 2022 stijgt van 12% naar 15%. Dit aandeel daalt tot 11% voor de oudejaarsnacht van 2023, wat een positieve indicatie is.

De verdeling van de interventies in de tijd wijst voor 2021 op een piek tussen middernacht en 4 uur 's ochtends. In 2022 is het aantal 'ambulance'-interventies het hoogst tussen 1 en 6 uur, terwijl dit voor PIT en MUG tussen 20 en 22 uur en rond middernacht is. Tenslotte wordt in 2023 een eerste piek waargenomen om 21 uur en een volgende tussen 1 en 3 uur 's ochtends. Het aantal PIT en MUG-interventies is afgenomen in vergelijking met de voorgaande jaren en is gelijkmatiger verdeeld over de bestudeerde tijdspanne.

AFB. 4. DMH INTERVENTIES PER UUR. OUDJAAR 2021 - 2022 - 2023 - Bron: FOD Volksgezondheid, dienst dringende hulpverlening

3. Ordehandhaving politiediensten (D3)

Sinds enkele jaren is oudejaarsnacht het toneel van incidenten zoals ordeverstoring, vernielingen, vechtpartijen en gewelddaden tegen voorbijgangers, maar ook tegen de politie en hulpdiensten. De politie voorziet een ondersteunende en geïntegreerde manier van samenwerking tussen de verschillende zones van het BHG en de federale politie met een gecentraliseerde coördinatie: de Gold-commandostructuur. Deze manier van werken heeft reeds vruchten afgeworpen.

De organisatie van oudejaarsevenementen op het niveau van de PZ's begint in oktober met voorbereidende vergaderingen. Dit zijn enerzijds sociaal-preventieve vergaderingen tussen politiezones en gemeentelijke diensten, en anderzijds vergaderingen aangaande de veiligheid op politieel en multidisciplinair niveau bij safe.brussels onder toezicht van de hoge ambtenaar.

De gegevens van de ordediensten voor oudjaar 2023 maken melding van 206 arrestaties in het Gewest, waarvan 36 gerechtelijke en 170 bestuurlijke aanhoudingen. De politie heeft 1276 geïntervenieerd in 2023 tegenover 1674 keer in het voorgaande jaar. Dat is een daling van 23%.

Nieuwjaar 2023	PZ Brussel- Hoofdstad- Elsene	PZ West	PZ Zuid	PZ Ukkel/WB/ Oudergem	PZ Montgomery	PZ Noord
Bestuurlijke aanhoudingen	44	54	36	3	22	11
Gerechterlijke aanhoudingen	3	12	18	0	1	2
Geassocieerde schade	Vandalisme op auto's/gebouwen (waaronder een politieauto), brandstichtingen, inbreuken op de wet inzake bezit/gebruik van vuurwerk, opstandigheid, 6 gewonden t.g.v. vuurwerk (waaronder een politieagent in het gezicht), 3 brandweelrui met gehoorschade t.g.v. knallen					

TABEL 4. AANHOUDINGEN EN BIJBEHORENDE SCHADE TIJDENS OUDEJAARSNACHT 2023- Bron: Politiezones van het BHG

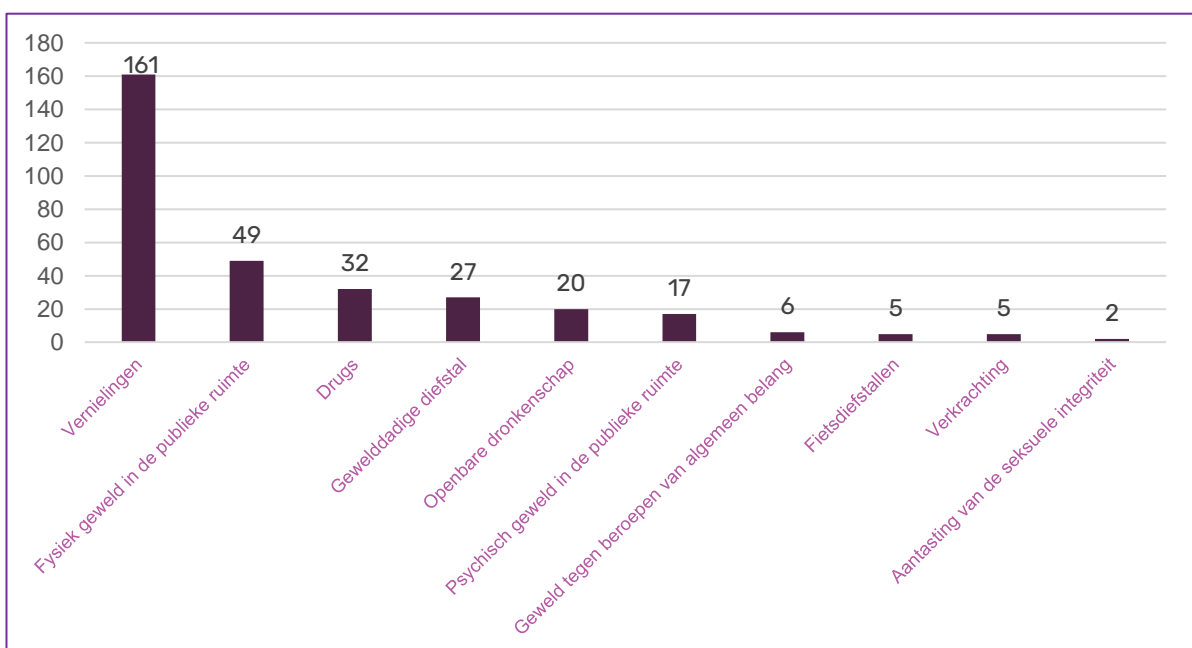
Door het besluit van de minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 11 december 2023 is het bezit en het transport van vuurwerk van 15 december tot en met 3 januari verboden. Dit was een reactie op de aanbevelingen van de politiediensten van het jaar voordien, namelijk de datum van het verbod vervroegen naar midden december i.p.v. kerstavond, wat erg laat was. Hierdoor hebben de politiediensten 10-tallen kilo's vuurwerk in beslag kunnen nemen in de aanloop van oudejaarsnacht (72,5 kg zwartkruit en 1325 stuks enkel en alleen door politiezone West).

De criminaliteitsstatistieken van de politie worden opgesteld op basis van de initiële pv's van de politiediensten. Voor de drie laatste jaarovergangen hebben we de belangrijkste criminele feiten voor ordehandhaving geselecteerd:

Initiële pv's van de politiediensten – Nieuwjaar van 31 december 10 uur tot 1 januari 19 uur	2021	2022	2023
Fysiek geweld in de publieke ruimte	54	55	49
Psychisch geweld in de publieke ruimte (bedreiging, belaging, discriminatie)	20	14	17
Diefstal met geweld	32	43	27
Fietsdiefstallen	11	16	5
Vernielingen (opzettelijke brandstichting, vandalisme)	203	202	161
Openbare dronkenschap	23	23	20
Drugs	43	32	32
Geweld tegen beroepen van algemeen belang	4	3	6
Verkrachting	7	4	5
Aantasting van de seksuele integriteit	1	15	2
TOTAL	398	407	324

TABEL 5. INITIËLE PV'S DOOR DE POLITIEDIENSTEN PER OUDJAAR TUSSEN 10 EN 19 UUR – Bron: Federale politie/CSD Brussel

Ook hier stellen we voor laatste oudjaarsnacht een daling van 20% vast. Het aantal beschadigingen, slagen en verwondingen en diefstallen met geweld is globaal genomen gedaald in vergelijking met het voorgaande jaar. Het aantal drugsmisdriven en openbare dronkenschap, tevens aanzienlijk, is daarentegen niet gedaald ten opzichte van vorig jaar.

AFB. 5. CRIMINALITEIT GEREGISTREERD TUSSEN 17 UUR EN 7 UUR OP OUDEJAARSNACHT 2023
Bron: Federale politie/CSD Brussel

Conclusie

Oudejaarsnacht is een belangrijke gebeurtenis in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die een groot aantal mensen van de hulp-, preventie-, en ordehandhavingdiensten mobiliseert. De cijfers van de laatste editie laten een daling van het aantal interventies zien voor de drie eerste disciplines. Dit is een positieve tendens waarvan we hopen dat die zich zal doorzetten.

Wat de brandweer (D1) betreft, werd er voor de laatste oudejaarsnacht een belangrijke daling van 20% vastgesteld ten opzichte van het jaar voordien. Tussen 31 december 2023 16 uur en 1 januari 2024 9 uur werden er 82 brandinterventies geregistreerd waarvan 59 voor vuilnisbakken/containers /bomen/struiken en 32 voor auto's. Het aantal interventies was hoger in het centrum dan in de noordelijke en de zuidelijke delen van het Gewest. De meeste interventies vonden plaats tussen 17 uur en 2 uur 's nachts.

Wat dringende medische hulp (D2) betreft, is er de laatste oudejaarsnacht eveneens een daling van 26% vastgesteld ten opzichte van het jaar voordien. In 2023 werden er 208 interventies voor dringende medische hulp geregistreerd tussen 31/12/2023 18 uur en 01/01/2024 7 uur, tegenover 282 interventies het jaar voordien. Het grootste aantal interventies vindt plaats tussen 1 en 3 uur 's nachts en rond 21 uur 's avonds, en situeert zich in de centraal gelegen gemeenten en de eerste ring.

Wat betreft de ordediensten van de politie betrokken bij de ordehandhaving (D3) is het aantal interventies tijdens laatste oudejaarsnacht 1276, tegenover 1674 het jaar voordien. Dit is een daling van 24%. Er waren 170 bestuurlijke en 34 gerechtelijke aanhoudingen. De registratie van misdrijven tijdens oudjaarsnacht 2023 wijzen hoofdzakelijk op vandalisme, waaronder brandstichting.

Dankwoord

Het Observatorium dankt iedereen die aan deze analyse heeft meegewerkt, zowel externe partners [DBDMH, FOD Volksgezondheid/Federale Gezondheidsinspecteurs, Brusselse politiezones, Federale Politie (CSD en DRI) als binnen safe.brussels (diensten van de Hoge ambtenaar/Sitcen en Operations en de Analisten van het Observatorium).

© safe.brussels 2023 Alle rechten voorbehouden
safe.brussels
D/2024/14.168/2

Contact : safe.brussels - Tel : +32 (0) 507 9911 - contact@safe.brussels - de Lignestraat 40 B-1000 Brussel

Meer informatie over de Flash Paper nr. 5 "Oudejaarsavond" : www.safe.brussels.be

Verantwoordelijke uitgever : Sophie LAVAUX, Directeur-generaal – de Lignestraat 40 B-1000 Brussel

Het geheel of gedeeltelijk kopiëren van deze publicatie is enkel toegestaan onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat de bron duidelijk wordt vermeld als volgt: Observatorium, "Oudejaarsavond. Stand van zaken van incidenten in het Brusselse Gewest", Flash Paper van het Observatorium – nr. 5, Brussels: safe.brussels, 2023.